

Baťa na Ponitří
PhDr. Olga Kvasnicová

V roku 1930 kúpila firma Baťa v obci Bošany krachujúcu Továreň na spracovanie koží, ktorú plánovali rozšíriť aj na výrobu obuvi. V obci sa začala výstavba prvých objektov (Hotel, výrobné haly). Snaha rozšíriť závod narazila v roku 1938 na ťažkosti v rokovaníach s bošianskymi vlastníkmi pôdy. V tomto čase už firma MAS úspešne rokovala s majiteľom veľkostatku v Šimonovanech Eugenom Salzbergerom, ktorý za výhodnú cenu odpredal pozemky v katastri obce Šimonovany. Pôvodne tu mala stáť továreň na výrobu bicyklov. Zakúpené pozemky poskytli možnosť realizovať projekt ideálneho mesta, ktoré tu skutočne mohlo vyrásť na „zelenej lúke“ a projektanti sa nemuseli prispôbovať existujúcej zástavbe. Výstavba závodu a novej osady Baťovany sa začala po žatve 8. augusta 1938. Blížiaci sa vojnový konflikt a problémy v blízkych Bošanoch zmenili pôvodný zámer a v Baťovanech sa začala vyrábať obuv. Prvé páry topánok boli vyrobené už 15. júla 1939. Po vzniku slovenského štátu sa výstavba na krátky čas zastavila. Ján Antonín Baťa úspešne rokoval so slovenskou vládou a ako firma Baťa, slovenská účastinná spoločnosť, vo výstavbe závodu i osady pokračoval. Osada Baťovany rýchlo prerástla význam materskej obce Šimonovany, počet obyvateľov prudko narastal. V roku 1948 boli Baťovany vyhlásené za mesto, v roku 1949 bol názov mesta zmenený na Partizánske a názov továrne na Závody 29. augusta - ZDA. Závod bolo až do 90. rokov 20. storočia vlajkovou loďou československého obuvníckeho priemyslu.